

Juridische aspecten van de
onbemande luchtvaart

Thomas Christiaens
Advocaat - Monard Law

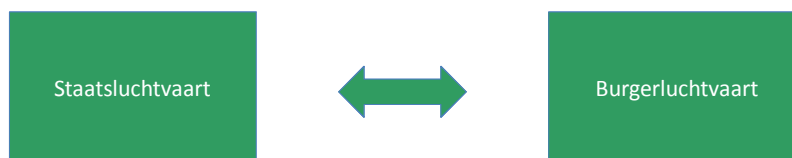
INHOUDSTAFEL

- Introductie
- Juridische aandachtspunten
 - Luchtvaartwetgeving
 - Staatsluchtvaart
 - Burgerluchtvaart
 - Andere rechtstakken
 - Privacywetgeving
 - Camerawetgeving
 - Aansprakelijkheid en verzekering
- Vragenronde

Introductie

- Voorstelling
- Vliegen met drones is meer dan luchtvaartwetgeving naleven
 - Veel rechtsgebieden zijn relevant
 - “Dronevisie” is belangrijk
- Opzet uiteenzetting = Focus op algemene principes
Eerste reflexen opwekken

Luchtvaartwetgeving: belangrijk onderscheid

- Staatsluchtvaart = ?
 - EU Ver. 216/2008, EU Ver. 1108/2009: “luchtvaartuigen ingezet voor militaire, douane-, politie-, opsporings- en reddings-, brandbestrijdings-, kustbewakings- of soortgelijke activiteiten of diensten”
 - Art. 3, §1, 2° KB Drones: “de RPA die ingezet worden voor militaire, douane-, politie-, opsporings- en reddings-, brandbestrijdings-, kustbewakings- of soortgelijke operaties of vergelijkbare activiteiten”.
 - Doel is doorslaggevend + controle en verantwoordelijkheid moet bij de Staat liggen. Kan wel door een derde uitgevoerd worden.
 - Niet elke vlucht in opdracht van een overheid! Voorbeeld: stad zet drone in om dakisolatie te registreren... Grijze zone?
- Relevantie: regels burgerluchtvaart niet van toepassing op staatsluchtvaart
Dus vrijheid, maar ook verantwoordelijkheid!

Staatsluchtvaart

- Geen uitgewerkte regulering
 - KB Drones is niet van toepassing
 - Geen vrijheid om te doen wat men wil
 - Rekening houden met algemene beperkingen (gecontroleerd luchtruim, voorrang bemane luchtvaart, ...)
 - Privacywetgeving, Camerawet,...
 - Bijzondere Opsporingsmethoden i.g.v. gerechtelijk onderzoek -> voorafgaand akkoord parket nodig
 - Concrete afspraken met DGLV
 - Voorbeeld Politiezone MidLim: max. 120m hoog, buiten gecontroleerd luchtruim,...
- In de toekomst mogelijk algemeen regulerend kader

Burgerluchtvaart: niveaus van regelgeving

- Internationaal
 - Verdrag van Chicago: “onbemande toestellen worden nationaal geregeld” (art. 8)
 - International Civil Aviation Organization (ICAO): soft law
- Europese Unie
 - Ver. 216/2008: onbemande toestellen > 150kg
- Nationaal
 - Steeds meer landen hebben eigen regeling rond drones, zo ook BE sinds KB van 10/04/2016
- Lokaal
 - Kan in sommige gevallen aanvullende regels uitvaardigen

Burgerluchtvaart: het KB 10/04/2016

- Klasse 2
 - Vlucht die privégebruik overstijgt (o.w.v. bijvoorbeeld ander gebied, ander doel, zwaarder toestel, hoger vlieghoogte,...)
 - Laag veiligheidsrisico (self assessment, o.b.v. documenten DGLV)
 - Max. hoogte is 46m
 - Max. opstijgmassa is 5kg
 - Pilot: houder van attest van bekwaamheid (minstens 16j)
 - Nooit over steden, gemeenten, mensen, dieren of gecontroleerd gebied

Burgerluchtvaart: het KB 10/04/2016

- Klasse 1B en 1A
 - Matig (1B) of hoog (1A) veiligheidsrisico (self assessment, o.b.v. documenten DGLV)
 - Risico wordt beoordeeld t.a.v. luchtvaart + mens/dier/goederen op de grond of specifieke aard van de omgeving
 - Max. hoogte is 90m
 - Max. opstijgmassa is 150kg
 - Pilot: houder van bewijs van bevoegdheid (minstens 18j)
 - Nooit over steden, gemeenten, mensen, dieren of gecontroleerd gebied, tenzij akkoord DGLV (<-> Klasse 2)

Burgerluchtvaart: het KB 10/04/2016

Klasse 2

- Vereisten piloot:
 - 16 jaar
 - Houder van "attest van bestuurder"
- Max. 150 voet
- Max. 5kg
- Drone registreren

- Geen voorafgaande melding/toelating
- Geen operationeel handboek
- Nooit boven steden of dichterbij dan 50m bij mens, dier, gebouw

Klasse 1

- Vereisten piloot
 - 18 jaar
 - Houder van "bewijs van bevoegdheid"
- Max. 300 voet
- Max. 150 kg
- Drone registreren (+ conformiteitsattest bij 1A)
- Voorafgaande melding (1B) of toelating (1A)
- Operationeel handboek
- In steden of dichterbij mens, dier of gebouw maar met voorafgaande toelating DGLV ¹¹

Burgerluchtvaart: het KB 10/04/2016

Technische vereisten

- Elke drone (Klasse 2 en 1) moet **geregistreerd** zijn bij DGLV
 - DGLV levert bewijs van registratie af
 - Code 'OO-XXXX'
 - Al in buitenland geregistreerd -> niet meer in België
 - Aanvraagformulier vindbaar op website DGLV: <http://mobiliteit.belgium.be/nl/luchtvaart/drones>
- Conformiteitsattest
 - Voor drones die in Klasse 1a gebruikt worden
 - Aan te vragen door bouwer/ontwerper
 - Aanvraagformulier op website DGLV (zie boven)
 - Uitzondering voor drone die al gekend is bij DGLV onder oud systeem (art. 102 KB)

Burgerluchtvaart: het KB 10/04/2016

Luchtverkeersregels voor Klasse 2 en 1

- VLOS (bij Klasse 1 kan die via max. 2 waarnemers)
- Zichtbaarheid
- Geen alcohol/ drugs
- Vluchten registreren in logboek
- Steeds voorrang aan bemande luchtvaart!

Verplichte verzekering

- Privaat gebruik: BA-verzekering in familiale
- Professioneel gebruik: verzekering verplicht die schade door luchtvaartuigen aan personen of goederen dekt cf. artikel 7 van Ver. 785/2004.

Burgerluchtvaart: Blik op de toekomst

- Duidelijk voornemen om KB aan te passen
- Recente sectorbespreking 02/05/2017 wijst op:
 - Versoepeling uitzonderingsprocedure: geen toestemming gemeente meer nodig
 - Meer mogelijkheden in CTR: trappensysteem standaard, waarin NOTIF volstaat
 - Versoepeling HTA10 (bijna volledig W-Vla + O-Vla): wordt bekeken
 - Mogelijke uitzonderingsregeling voor: perskaarthouders, windmolenparken,...
 - Andere ontwikkelingen: uitbreiding Dienst Drones van DGLV, ontwikkeling digitaal platform,...
- Timing?

Burgerluchtvaart: Andere bestuursniveaus

- Lokale overheden:
 - Gemeentelijke verordening mogelijk (aanvullend)
 - Zie voorbeeld: Hasselt - Pukkelpop 2015
 - GAS-boete: inbeslagname

- Gewest:
 - Eventueel bevoegdheidsprobleem: toegang tot beroep is gewestbevoegdheid
 - Geen initiatief uit Vlaanderen, mogelijk problematisch in procedure?

Burgerluchtvaart: Handhaving

- Inspecteurs DGLV + agenten van lokale politiediensten zijn bevoegd om vaststellingen te doen
- PV opstellen -> parket beslist over strafvervolgning
- Sanctie:
 - Strafbepalingen uit Luchtvaartwet 1937: gevangenisstraf en/of boete, afhankelijk van de inbreuk
 - Sancties op inbreuk privacywetgeving
 - Sancties op inbreuk regulering radiofrequenties
 - Eventuele GAS-boete
 - ...

Andere rechtstakken: Privacywetgeving

- Relevante vraag: drones maken veel mogelijk, alles is laagdrempeliger
- Privacy op zich: Art. 8 EVRM en 22 Grondwet: Eerbiediging privéleven
- Huidige regelgeving: Privacywet (08/12/1992) regelt verwerking persoonsgegevens (deelaspect van 'recht op privacy')
 - Van toepassing indien drone persoonsgegevens verwerkt
 - Niet elke drone doet dit!
 - Persoonsgegevens = beeld, geluid, biometrische gegevens, identiteit, locatie, etc. Verwerken = opnemen, opslaan, analyseren,...
 - Tenzij privaat, journalistiek doel of publiek belang
 - Verplichtingen
 - Doel van de verwerking moet duidelijk zijn
 - Akkoord nodig, kan stilzwijgend
 - Identiteit bekendmaken
 - Bewaring gegevens mag maar voor zo ver als nodig voor doel en niet langer dan nodig voor doel
 - Recht op verbetering, aanpassing
 - Drone aangeven bij privacy-commissie

Andere rechtstakken: Privacywetgeving

- Toekomst: General Data Protection Regulation (GDPR)
 - Van toepassing vanaf 25 mei 2018
 - Breed geografisch toepassingsgebied: EU-aanknopingspunt volstaat
 - Akkoord van de betrokken persoon moet uitdrukkelijker
 - Bepaalde verwerkers hebben DPO nodig (in- of extern)
 - Interne registratie van alle verwerkingen
 - Boetes tot 4% van jaarlijkse wereldwijde omzet

Andere rechtstakken: Camerawet

- De Camerawet van 21/03/2007
 - Mobile camera mag gebruikt worden voor bewakingsdoeleinden, door politiediensten
 - Drone met camera = mobiele camera cf. Camerawet
 - Belangrijkste voorwaarden:
 - Bij massabijeenkomsten
 - Niet permanent
 - In open ruimte of in gesloten ruimte indien voor publiek toegankelijk
 - Doel:
 - Preventie: ordeverstoring vermijden
 - Bewijs vergaren van feiten die misdrijf of verstoring openbare orde zijn
 - Bewijs vergaren van feiten die schade of overlast vormen
 - Dader, getuige of slachtoffer opsporen.
 - Toestemming nodig, kan impliciet: pictogram plaatsen op de locatie, toestel moet duidelijk identificeerbaar zijn
 - Interne procedure volgen
 - Drone (camera) aangeven bij privacy-commissie als bewakingscamera

Andere rechtstakken: Aansprakelijkheid

- Schade aan de vervoerde lading
 - Sterk beperkt onder internationaal verdragsrecht
 - Nationaal stelsel schadevergoeding kan spelen
 - Contract kan afwijken
- Schade aan derden/goederen op de grond
 - In principe algemeen aansprakelijkheidsregime -> volledige schadevergoeding
 - Contractueel afwijken kan en is vaak aangewezen om discussie te vermijden
 - Maar contract bindt geen derden!
- Goede afspraken op voorhand zijn belangrijk:
 - Algemene voorwaarden in B2B-context
 - Denk aan verboden marktpraktijken in B2C-context

Andere rechtstakken - Verzekering

- Civiël
 - Klasse 1 of 2: verzekering verplicht die de burgerlijke aansprakelijkheid voor toegebrachte schade door luchtvaartuigen aan personen en goederen dekt; overeenkomstig [artikel 7](#) van de Verordening (EG) nr. 785/2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verzekeringseisen voor luchtvervoerders en exploitanten van luchtvaartuigen.
 - Privé: voorzien dat familiale verzekering de burgerlijke aansprakelijkheid dekt van de activiteit met het op afstand bestuurde luchtvaartuig voor lichamelijke en materiële schade aan derden
- Staat: verzekert zichzelf

Vragen?

Mail: thomas.christiaens@monardlaw.be
Tel: +32 11 28 15 00
GSM: +32 473 77 87 94